

Глава 5

Бета и Гама разпределения

5.1 Трансформация на променливи

X е случайна величина с плътност $f_X(x)$, а $Y = g(X)$, където g е строго монотонна и диференцируема функция. Плътността на Y тогава е

$$f_Y(y) = f_X(g^{-1}(y)) \left| \frac{dg^{-1}(y)}{dy} \right|$$

5.2 Приложение за намиране на моменти на сл. в.

5.2.1 Гама разпределение

Гама функция: $\Gamma(\alpha) = \int_0^{\infty} t^{\alpha-1} e^{-t} dt, \quad \alpha > 0$

Свойства: $\Gamma(\alpha + 1) = \alpha\Gamma(\alpha)$, $\Gamma(n) = (n-1)!$, $\Gamma(\frac{1}{2}) = \sqrt{\pi}$

От горната дефиниция следва, че $f(t) = \frac{t^{\alpha-1} e^{-t}}{\Gamma(\alpha)}$, $0 < t < \infty$ е плътност на разпределение на някаква сл. в. T (интегралът е 1).

Нека $X = \beta T$, $T = \frac{X}{\beta}$, тогава, прилагайки трансформацията, получаваме че:

$$f_X(x) = \frac{x^{\alpha-1} e^{-\frac{x}{\beta}}}{\beta^{\alpha} \Gamma(\alpha)} \left| \frac{1}{\beta} \right| = \frac{1}{\Gamma(\alpha) \beta^{\alpha}} x^{\alpha-1} e^{-\frac{x}{\beta}}, \quad 0 < x < \infty, \quad 0 < \beta < \infty$$

ще бъде плътността на Гама-разпределена сл. в. $\Gamma(\alpha, \beta)$ с параметри α за форма и β за мащаб.

Частни случаи: хи-квадрат с p степени на свобода при $\alpha = p/2, \beta = 2$, експоненциално при $\alpha = 1$.

Определяне на моментите:

$$EX = \frac{1}{\Gamma(\alpha) \beta^{\alpha}} \int_0^{\infty} x^{\alpha} e^{-\frac{x}{\beta}} dx = \frac{\Gamma(\alpha+1) \beta^{\alpha+1}}{\Gamma(\alpha) \beta^{\alpha}} = \frac{\alpha \Gamma(\alpha) \beta}{\Gamma(\alpha)} = \alpha \beta,$$

защото $\int_0^{\infty} \frac{1}{\Gamma(\alpha+1) \beta^{\alpha+1}} x^{\alpha} e^{-\frac{x}{\beta}} dx = 1$ - плътност на $\Gamma(\alpha+1, \beta)$.

Аналогично

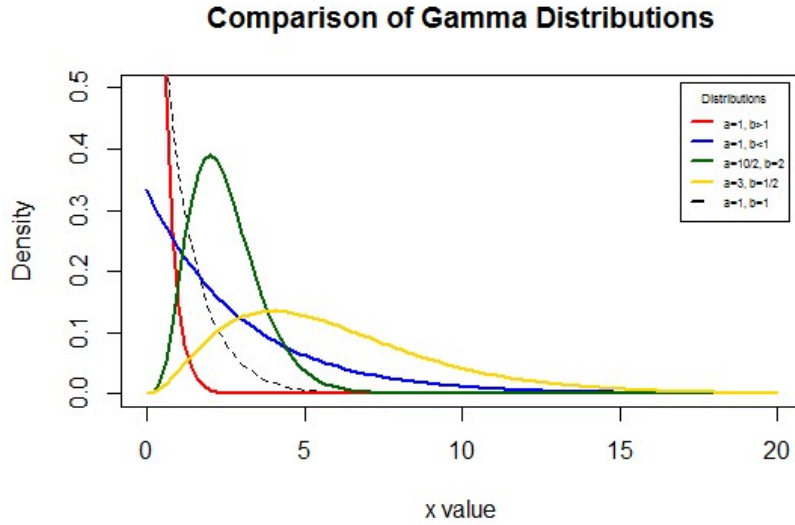
$$EX^2 = \frac{1}{\Gamma(\alpha) \beta^{\alpha}} \int_0^{\infty} x^{\alpha+1} e^{-\frac{x}{\beta}} dx = \frac{\Gamma(\alpha+2) \beta^{\alpha+2}}{\Gamma(\alpha) \beta^{\alpha}} = \alpha(\alpha+1) \beta,$$

откъдето

$$VX = \alpha^2 \beta^2 + \alpha \beta^2 - (\alpha \beta)^2 = \alpha \beta^2.$$

Интересна е връзката между Гама разпределението и това на Поасон. Ако за дадено цяло α , $X \sim \Gamma(\alpha, \beta)$ и $Y \sim Po(\frac{\alpha}{\beta})$, то $P(X \leq x) = P(Y \geq \alpha), \forall x$.

$$\begin{aligned}
P(X \leq x) &= \frac{1}{(\alpha-1)!\beta^\alpha} \int_0^x t^{\alpha-1} e^{-\frac{t}{\beta}} dt = \frac{1}{(\alpha-1)!\beta^\alpha} (-\beta) \int_0^x t^{\alpha-1} d e^{-\frac{t}{\beta}} \\
&= \frac{1}{(\alpha-1)!\beta^{\alpha-1}} [-t^{\alpha-1} e^{-\frac{t}{\beta}} \Big|_0^x + \int_0^x (\alpha-1) t^{\alpha-2} e^{-\frac{t}{\beta}} dt] \\
&= -\frac{x^{\alpha-1} e^{-\frac{x}{\beta}}}{(\alpha-1)!\beta^{\alpha-1}} + \frac{1}{(\alpha-2)!\beta^{\alpha-1}} \int_0^x t^{\alpha-2} e^{-\frac{t}{\beta}} dt = \frac{1}{(\alpha-2)!\beta^{\alpha-1}} \int_0^x t^{\alpha-2} e^{-\frac{t}{\beta}} dt - P(Y = \alpha-1) = \dots = \\
&= \frac{1}{0!\beta} \int_0^x t^0 e^{-\frac{t}{\beta}} dt - [p_{\alpha-1} + \dots + p_1] = -\frac{\beta e^{-\frac{t}{\beta}}}{\beta} \Big|_0^x - [p_{\alpha-1} + \dots + p_1] = 1 - e^{-\frac{x}{\beta}} - [p_{\alpha-1} + \dots + p_1] = \\
&= 1 - [p_{\alpha-1} + \dots + p_1 + p_0] = P(Y \geq \alpha)
\end{aligned}$$

5.2.2 Бета разпределение

Бета функция: $B(\alpha, \beta) = \int_0^1 x^{\alpha-1} (1-x)^{\beta-1} dx$, $B(\alpha, \beta) = \frac{\Gamma(\alpha)\Gamma(\beta)}{\Gamma(\alpha+\beta)}$

$f(x) = \frac{x^{\alpha-1}(1-x)^{\beta-1}}{B(\alpha, \beta)}$, $0 < x < 1$, $\alpha, \beta > 0$, е плътност на сл.в. $X \sim B(\alpha, \beta)$ - Бета разпределение.

Определяне на моментите:

$$EX^n = \frac{1}{B(\alpha, \beta)} \int_0^1 x^{(n+\alpha)-1} (1-x)^{\beta-1} dx = \frac{B(n+\alpha, \beta)}{B(\alpha, \beta)} = \frac{\Gamma(\alpha+\beta)\Gamma(\alpha+n)\Gamma(\beta)}{\Gamma(\alpha+n+\beta)\Gamma(\alpha)\Gamma(\beta)} = \frac{\alpha(\alpha+1)\dots(\alpha+n-1)}{(\alpha+\beta)(\alpha+\beta+1)\dots(\alpha+\beta+n-1)}$$

$$n = 1 : \quad EX = \frac{\alpha}{\alpha+\beta}$$

$$n = 2 : \quad EX^2 = \frac{\alpha(\alpha+1)}{(\alpha+\beta)(\alpha+\beta+1)}$$

$$VX = \frac{\alpha(\alpha+1)}{(\alpha+\beta)(\alpha+\beta+1)} - \frac{\alpha^2}{(\alpha+\beta)^2} = \frac{\alpha\beta}{(\alpha+\beta)^2(\alpha+\beta+1)}$$

